ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրս. վեցամսեայ 30 դրս. Եռամսեայ 20 դրս. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 30 դրս. Վեցամսեայ 40 դրս.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ.
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՄԱԳԱՍԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 180 | 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 | ՈՒՐԲԱԹ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՕՐԻՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Մնակեանի թատերական խումբը, որ հակառակ պարբերական դժուարութեանց եւ անհամաձայնութիւններու, — ինքնին անբաժան զրուագներ գերասանի կեանքին, — միշտ հաւասարակշռութեան մէջ կը մնայ, անցեալ շաբթու իր ներկայացումները սկսաւ Բերայի մէջ։

Մնակեան անձանօթ մը չէ՛ Բերայցիներուն, ո՛չ ալ անշուշտ իր խումբը, որուն քանի մը անդամները իրենց խմբապետին պէս ժողովրդական համբաւ մը կը վայելեն բոլոր այն տեղերը՝ ուր գերասանի վաչկատուն կեանքը մղած է զիրենք՝ բեմի վրայ ելլելու։

Այսպէս ծանօթ ըլլալը բնականաբար լաւ նօթ մը է խումբին։ Գերասանի մը ամէնէն բազձալի իտէալը ուրիշ բան չէ՛, եթէ ոչ այդ ժողովրդականութիւնը որ իրեն համար տեսակետով մը կրնայ փառքի դատաթնակէտը համարուիլ։

Ապագան իրեն ո՛չ մէկ բան կը վերապահէ. թատերագիրները կ'անմահանան, տրամաբանները կը փառաբանուին, ողբերգակները կ'աստուածացուին եւ զաւեշտագիրները կը պաշտուին իրենց մահէն ետքը, բայց գերասանը՝ առանց որուն բոլոր այդ թատերագիրներուն, տրամաբաններուն, զաւեշտագիրներուն ու ողբերգակներուն գործերը չպիտի կրնային կեանք առնել, այդ խեղճ գերասանը կը մոռցուի միշտ։

Այսպէս եղած է նոյն իսկ ամէնէն նշանաւորներուն համար։ Անոնցմէ ոչ մէկուն անունը կը յիշուի այսօր, մինչդեռ հին թատերագիրներէն՝ Սոփոկլէսէն, Եսքիլէսէն սկսեալ մինչեւ Շէքսպիր, Ռասին, Մոլիէռ, Կէօթէ, վերջապէս ո՛րչափ որ կան, ամէն օր կը յիշատակուին, ու գովեստով, տաստուածացումով կը յիշատակուին աշխարհի չորս կողմը, ամէն այն տեղերը՝ ուր գրականութիւն մը գոյութիւն ունի։

Գերասանին փառքը օրուան կեանքին մէջն է, ապրուող կեանքին մէջ, եւ անկէ դուրս ոչ մէկ փառասիրութիւն կրնան սնուցանել, ոչ մէկ յաւակնութիւն կրնան ունենալ։ Եթէ կրցան բեմի վրայ գտնուած ատենին ժողովրդականութիւնը վայելել, եթէ յաջողեցան սիրուած, ծափահարուած դերակատարներ դառնալ, ատիկա լաւագոյն գոհացումն է զոր այդ ապերախտ ասպարէզը կրնայ տալ իրենց։ Անկէ անդին ա՛լ բան մը չեն կրնար ա՛ընկալել։ Ցաւալի պարադայ մը անշուշտ, բայց ճակատագրականօրէն իրական ու անդարմանելի։

* * *

Որչա՛փ ալ համեստ ըլլայ իրենց գործունէութեան ու կարողութեան սահմանը, Մնակեան խումբին մէջ կան այդչափ ծանօթ, այդչափ ժողովրդական դերասաններ։

Միայն թէ, մինչդեռ այդ ծանօթ ըլլալու պարագան յաւակնութիւն մը կը դառնայ դերասաններուն համար, նոյնը չի՛ կրնար ըլլալ միշտ այն խաղերուն համար ալ՝ զորս անոնք կը ներկայացնեն։ Ու պէտք է ընդունիլ թէ Մնակեանի ներկայացուցած խաղերուն մէջ կան որ խումբին դերակատարներուն չափ, եւ նոյն իսկ անոնցմէ աւելի ծանօթ են, հինցած խաղեր՝ զորս սերունդներ յաջորդաբար ծափահարած են տարիներէ ի վեր։

Այս պարագան երբե՛ք լաւ նօթ մը չի կրնար ըլլալ խումբին համար. հասարակութիւնը՝ որ այսչափ տարիներ զինքը ծափահարած է, հասարակութիւնը որ այսչափ ատեն ասիճանով մը չէ՛ զլացած իր նիւթական քաջալերութիւնը, հասարակութիւնը վերջապէս որ միշտ իրեն դիմած է, քիչ մը աւելին իրաւունք ունի կարծեմ։

Այդ հասարակութիւնը, չարունակ միեւնոյն ներկայացումները տեսնելէ յոգնած, քիչ մրն ալ նոր խաղեր կ'ուզէ, եւ իրաւա՛մբ։ Մարդ ինչպէս ամէն օր միեւնոյն կերակուրը չի՛ կրնար ուտել, այնպէս ալ չի՛ կրնար ամէն տարի միեւնոյն ներկայացումը դիտել։ Այդ ասիճան միօրինակութիւն աղուոր բան մը չէ, ու տակաւ կրնայ նոյն իսկ խումբին համար վնասակար հանգամանք մը ստանալ։ Արդէն Միօրինակութիւնը անտանելի բան մըն է միշտ, մշտապէս յղացող տեսակ մը կն, — եթէ կ'ուզէք, — բռնուած երկունքովը խեռ զաւկի մը՝ որ Ձանձրոյթ կը կոչուի, եւ որ երբա՛ք ինը ամիս չի՛ սպասեր կազմուելու համար։ Ու երբ գործի մը մէջ երեւան ելլէ, ալ խերը տես այդ գործին։

Արդ, այդ Ձանձրոյթը՝ օր մըն ալ կըրնայ Մնակեանի հասարակութեան մէջ սպրդիլ։ Ըսի՛ արդէն որ խեռ տղայ մըն է, ու բնականաբար ամէն բան կը սպասուի իրմէ։ մանաւանդ որ բնաւ նախասիրութիւն մը չունենալով կրնայ ամէն գործի մէջ գլուխը խոթել, հոգ չէ թէ այդ գործը ըլլայ ընտանեկան, առեւտրական եւ կամ թատերական։

Ու երբ անգամ մը հասարակութիւնը դրաւուի Ձանձրոյթէն, ալ անկէ վերջ տարակոյս չկայ որ պիտի ստիպուի սատանին ղրկել ո՛րչափ թաարոնը, այնչափ մըն ալ անշուշտ դերակատարները՝ առանց խմբապետը մոռնալու։

* * *

Եթէ երբեք Մնակեան իր կարողութեան չափ ալ խելք ունի, — եւ արդէն պատճառ մը չունինք հակառակ համոզում մը գոյացնելու, — թող մինչեւ այդ տեղուանքը չտանի իր ռէբէրթուարն միօրինակութիւնը։

Ու կրնայ վստահ ըլլալ թէ յաջողութիւնը չպիտի ուշանայ իր ջանքերը պսակելու։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԵԼԱՆԻ ԲԻԾԵՐ

ԹՈ՛Ղ ԿԱՐԳՈՒԻՆ

Ամ չաբթուան մեծագոյն զբաղումը, քիչ մը ամէն տեղ «յաղագս պսակաց» կոնդակը եղաւ, եթէ նոյն իսկ, քիչ մը չափէն աւելի աղմկալից չեղաւ։ Ամէնէն աւելի Մամուլին մէջ խօսուեցաւ անոր վրայ, ուր սովորական չեղող միահամուռութիւնով մը, ծափեր ու գովեստ տեղացին անոր հացեալին։ Զենք զարմանար, նկատելով որ բարոյական կամ մտաւորական ամէն խնդրի մէջ անձնական շահու հաճոմատ շարժելէ ետքը, շնչին բաներու մէջ նախանձախնդրութիւն ծախելը, հրապարակագրական հին դպրոցի մը ընկալեալ մէթոտներէն է։ Կը զարմանանք անոր որ, կոնդակը, Մամուլին մէջ առաջ բերած քաջալերական արդիւնքին հիմովին հակառակը արտադրած է ժողովրդական դասակարգերու մէջ։

Ամէն մարդ, աւանդութեան, երանելի նախնեաց, պակի սրբութեան, եւ ուրիշ գոց եղած չեմ գիտեր ինչերու վրայ կրթնելով կը ճգնի փառաբանել թէ, ամէն մարդ պարտաւոր է իր հարնիքը ժամու մէջ կատարել, ինչպէս կ'ընէ իր կնունքը, մեռելը։ Բայց այդ շնչին պատճառաբանութիւններէն դուրս, ոչ մէկը հիմնական առարկութիւն մը կրնայ կոր ճարել տունը կատարուած պսակներուն դէմ, որոնք սակայն փորձառուորէն շատ աւելի պատուաւոր պարագաներու մէջ, ստիպողական ու հարկեցուցիչ կը դառնան։ Ցաւելու կէտ մըն ալ ան կր թուի ըլլալ որ, օգային նախանձախնդրութիւններով փքացողներէն եւ ոչ մէկը, կարծես խօսք մէկ ըրածի պէս, կը հաճի կոր քիչ մրն ալ արձագանգ ըլլալ այն անպատեհութիւններուն՝ որոնք ասկէ վերջը ամուսնութեանց առթիւ մասնաւորապէս պիտի ճնշեն աղքատիկ դասակարգերը, եւ որոնք ժողովուրդին բերանը կը պըտըտին կոր, սա պահուս, կոնդակին յառաջ բերած սառն ու դառն տպաւորութեան տակ։

Զգիտցուած բաներ են որ, ծնիլը ու մեռնիլը ստիպողական պարագաներ են, մինչդեռ կարգուիլը կամայական է եւ չա՛տ պակաս։ եւ զայն դիւրացնելու միջոցներուն վրայ աւելի հարկ կար խորհելու, փոխանակ աւելորդ արգելքներով դժուարացնելու զայն։ Ալ հոս տղայութիւն է մանրամասնել նոր կոնդակէն ծագելիք անպատեհութիւնները, ինչպէս ատոնց դէմ իբր թէ ձեռք առնուելիք միջոցները։ Ամէնէն ճշդիւտ ու ողջամիտ եզրակացութիւնը այն է, զոր առջի օրը փորձառու չունկցի մը, այդ առիթով կը զրուցէր, իր պարզ ու անկեղծ տրամաբանութիւնովը։

—Պէ՛ աղբար, թող հարնիք ըլլայ տէ ո՛ւր կ'ուզէ թո՛ղ ըլլայ։ Թո՛ղ հարնիք ըլլայ . . .

Իրա՛ւ է։ Մէկ կողմէն ելլել ամուսնութիւններու նուազումին վրայ ողբալ, միւս կողմէն անհիմն ու անտեղի արդելքներով դժուարութիւններ յարուցանել, պղտիկ հակասութիւններէն չէ՛։ Փոխանակ անվայել կեանքի մը անենտուր ըլլալու թո՛ղ կարգուին։ Ան է մեր ուզածը։ Կ'ուզեն տունը կարգուին, կ'ուզեն ժամը, կ'ուզեն կայարանին մէջ։ Ատ իրենց գիտնալու բանն է։ Բայց թո՛ղ կարգուին։

Ուրիշ բան է խրատելը որ կամովին ժամը երթան պսակուին, ուրիշ բան է պատիժով սպառնալիքով արգիլել զայն։ Ատով ժողովուրդը, անգամ մըն ալ ընդդէմ կապած պիտի ըլլանք Թաղ. Խորհուրդներու քմահաճոյքին, եւ այն ալ իր էն կարեւոր մէկ պէտքին մէջ։ Փարայի համար անթաղ մեռելներ տեսանք, հիմա ալ կարգը, փարայի համար վիժած հարսնիքներո՞ւն պիտի գայ։

Ու զայրոյթի տեղ, խնդուք մատակարարող պարագայ մը կ'ըլլայ ան, ուր Գերապատիւին մէկը կոնդակին վրայ ճառելու առիթով, բեմէն պատգամներ կ'որոտայ դրամատիրին դէմ, — եւ կ'տառջարկէ որ կոնդակ մըն ալ անոր դէմ խմբագրուի։ Այս տեղ ալ երկու կէտ կայ նկատողութեան առնելու։ Նախ թէ. որչա՞փ միամիտ են մեր կարգաւորները, այդչափ մեծ հաւատք ունենալու համար կոնդակներու, — թերեւս հրաշագործ, — զօրութեան վրայ եւ յետոյ թէ որչա՛փ անգիտակ են ժողովուրդին տնտեսական կեանքի պայմաններուն ու պէտքերուն։

Երեսուն տարի մը կայ որ դրամատիրի վրայ թեր ու դէմ, ամէն բան ըսուած ու լսուած է, եւ եթէ օրէնք մը, դրամատիրի մը գտնուած չէ, — ինչպէս գտնուած է հուսա՛, քիթերնուս տակը, Յոյներուն մէջ, — գոնէ՛ վճռուած է որ անկարելի է վերցնել զայն, այնքա՛ն խորունկ են արմատները անոր, եւ այնքան անհրաժեշտ ու շատ անպատ օգտաւէտ դարձած է ան մեր կեանքին արդի պայմաններուն։ Եւ ահա այդ եկեղեցականը մէկ բառով, կ'ուզէ բառնալ այդ անբառնալի հարցը եւ՝ յաղթել անոր ամէն խոչընդոտներուն։

Ու յանկարծ հարցնելս կուգայ Գերապատիւին թէ, ինչ ընել կը խորհի բոլոր այն պակաղիր եկեղեցականներուն որոնք ձեռք կը դնեն դրամատիրտ առնողտուող պիղծ ամոլներուն վրայ։ Թերեւս այն միեւնոյն պատիժները՝ որոնք սահմանուեցան տուներուն մէջ պսակ դնող քահանաներուն։ Ատկից աւելի անվրէպ միջոց մը չէր կրնար երեւակայուիլ, ամուսնութիւնները խափանելու համար, նոյն իսկ կուսակրօնութեան դատապարտուած Գերապատիւի մը կողմէն։ Այն ատեն ինքնիրենը տեղը կուգայ հարցնելու թէ, անանկ ատեն մը ուր, աշխարհականները կ'աշխատին հոսանք մը առաջ բերել եպիսկոպոսները կարգելու ի նպաստ, արդեօք եպիսկոպոսներն ալ աշխարհականները կուսակրօնացնելու միջոցներուն վրա՞յ կը խորհին . . .։

Օ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶԻ ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶԸ

Չկայ այնքան հրաշալի տեսարան մը, քան այն որ կը ներկայանայ մեզ, երբ ամբողջ աշխարհի այլազան էակներուն ստուարաթիւ տեսակները իրարու քով դան։ Օտար աշխարհներ բնակող կենդանիները զարմանալիօրէն վաղուան հետաքրքրութիւն մը կը ներշնչեն մեզ։ Բան մը որ պատճառ եղած է յետին ասիճանի չահեկան հաստատութեանց հիմնարկութեան։ Այսօր չկայ ամբողջ աշխարհի մէջ, ճշմարտիւ մեծ քաղաք մը, որ չունենայ իր կենդանաբանական պարտէզը։

Բարիզի կենդանաբանական պարտէզը ամբողջ աշխարհի նոյն օրինակ հաստատութեանց ամէնէն մեծերէն է եւ ամէնէն հարուստներէն։ Ո՞սկից եկած են այդ կենդանիները, որոնց նմանները աշխարհի անծանօթ ծայրերը կ'ապրին։ Ինչպիսի բարքեր ստացած են անոնք իրենց ծագման կամ ապրած միջավայրին ձեռամբ։ Կենդանաբանական պարտէզին մէջ ինչ միջոցներով կը հետեւին իրենց բնական հակումներուն, ինչպէս կը գտնեն իրենք զիրենք այդ նոր պայմաններուն մէջ, կամ ինչ տարբեր տարբեր խնամքներու պէտք կը զգան ապրելու համար։ Նկատելով որ անոնք Եւրոպական քաղաքներու կլիմաներէն չատ տարբեր կլիմաներու վարժուած են, ինչ նախապատրաստութիւններ պէտք են ձեռք առնուիլ զանոնք նոր կլիմաներու վարժեցնելու համար։

Ահա բոլոր այս հարցումները կը ներկայանան կենդանաբանական պարտէզ մը այցելողին, բայց օրէնքի առեն որ իրր պարզ այցելու մը չրջի հոն, այդ հարցումները անպատասխանի կը մնան։ Բաղմութեան մէջ խառնուած, հեռուէն տեսնելով վանդակներուն մէջ, կամ ծառերուն վրայ, մարդ կարող չըլլար երբեք անոնց ներքին կեանքին վրայ գաղափարներ ստանալու, մինչ բնականաբար կը փափաքի ճանչնալ անոնց կենցաղավարութեան կերպերը։

Մանաւանդ ուրիշն պարտէզը այն ժամուն որ գոյ է, այսինքն առաւուն կանուխ երբ պահապանները գործի վրայ են տակաւին, երբ իրենցմէ մէկը կողով մը կը տանի, ուրիշ մը կը վազէ ձեռքը առած ճագար մը որ կը տապալտկի, մօտալուտ մահը նախազգալով կարծես։

*

Պահապանը այդ ճագարը դէպ ի Սողուններու չէնքը կը տանի։ յայտնի է թէ այդ օրը Բիբոն օձը պիտի կերակրուի։ Բիբոնը Պօային հետ աշխարհի ամէնէն մեծ օձն է։ եօթը, ութը, ինը եւ նոյն իսկ տասը մէթր երկայնութիւն կ'ունենայ չատ անգամ եւ դրեթէ միշտ ութսուն քիլոկրամէ աւելի կը կշռէ։ ազատ եղած ժամանակը իշուկի մը չափ կենդանիներ կրնայ կլլել։ Բայց երբ բռնուած է ու հեռանալու չի կրնար ընել լիուլի բոլոր այն չարժուումները որոնք անհրաժեշտ են իր մարսողութեան, աւելի լաւ է ճագար մը տալ իրեն իրր սնունդ։ Սակայն կրնայ չատ երկար անօթութեան մը դիմանալ եւ տեսնուած է Բիբոն մը որ ամբողջ երկուք ու կէս տարի մերժած է ո՛ եւ է սնունդ։ Սովորաբար, տասնըհինգ օրը անգամ մը կերակուր տալը բաւական է։

Ապակեայ խոշոր վանդակին բաց դուռնէն պահապանը ներս կը խոթէ խեղճ ճագարը։ Օձը զայն տեսնելուն պէս, նայուածքը վրան կ'ուղղէ քիչ մը առեն, յետոյ զսպանակի մը նման քակուելով կը յափշտակէ իր որսը՝ որ վայրկեանի մը մէջ կը մնոնի չնչահեղձ։ Օձը երբ ապահով կ'ըլլայ թէ ճագարը մեռած է, քիչ մը կը խաղալի եւ լափելէ առաջ հանդարտ շունչ մը կ'առնէ։ Կղակները առաձգական գնդերով մը իրարու միացած ըլլալով կարող են պէտք եղածին չափ բացուիլ եւ հետեւաբար կուլ տալ նաեւ որսը իր ամբողջութեամբ։ եւ մարսել այդ ամբողջը, առանց ո՛ եւ է դժուարութեան։ միայն թէ եթէ կերածը այծեամ կամ ոչխար է, դուրս կը հանէ եղջիւրները եւ եղունգները։

Բիբոնը ո՛չ թունաւոր է ո՛չ ալ չարկան երկիրներ ուր տուներուն մէջ փոքրիկ Բիբոններ կը պահեն ինչպէս մենք կատուներ կը պահենք։ Կերակուրի ատեն սողալով սեղանին տակը կ'երթան անոնք, հանդարտօրէն ուտելու համար իրենց յատկացուած կերակուրը։

Չհեռանանք տակաւին այս չահագրգիռ հիւրերէն զորս այնքան ընտանութեամբ իրենց վիզերուն վրայ կը պտտցնեն բոլոր պահապանները, եւ ակնարկ մըն ալ նետենք սա միւս աւելի փոքր սողուններուն վրայ որոնք չատ աւելի վտանգաւոր ըլլալով, երկաթէ եւ ապակիէ կրկնակ վանդակներու մէջ պահուած են։ Թունաւոր օձերն են ատոնք, այսինքն Իժերը եւ Գոպրաները։

Լաւագոյն է ասոնց ամէն մէկուն մէկ մէկ առանձին վանդակ յատկացնել, վասն զի տեսնուած է Իժ մը որ բարկանալով իր ընկերոջ դէմ որուն հետ միեւնոյն վանդակին մէջ կը գտնուէր, լափած է զայն ամբողջովին, թէպէտ եւ ան ալ միեւնոյն մեծութիւնը ունէր։

Մարդուն համար աւելի անվնաս՝ այլ ոչ երբեք նուազ վայրագ են նաեւ լրտուները, որոնք կը քնանան քովի վանդակին մէջ։ Երբ իրենց գորտ մը տրուի, այնքան չուտ կը կլլեն խեղճ կենդանին, որ եթէ փորերնին բանանք, նորէն ցատկելով կը փախչի որպէս թէ բան մը տեղի ունեցած չըլլար։ Բայց այս ամէնուն մէջէն ամէնէն ազնիւը զոհոչն է դարձեալ։ խենթի պէս կը սիրէ երաժշտութիւնը եւ զարմանալի կերպով կը ճանչնայ զինքը կանչող սովորական ձայնը։

Սողուններու բաժնէն հեռանալէ առաջ կ'արժէ ներկայ գտնուիլ նաեւ ամէնէն տարօրինակ են ամէնէն բանուկ արարողութիւններէն մէկուն, որ «Գայմաններու դուրս հանուիլը» կը կոչուի։

Գայմանները՝ զորս պէտք չէ քնաւ շըփոթել կոկորդիլոսներուն հետ, այս վերջիններէն կը տարբերին մանաւանդ ատով որ, նուազ մսկոտ ըլլալով, հարկ չկայ զիրենք ամբողջ տարին ջերմանոցներու մէջ պահել։ (Գայմանները կը բընակին Հիւս. Ամերիկայի գետերուն մէջ, մինչդեռ կոկորդիլոսները, ինչպէս ամէնը գիտեն, կը բնակին Նեղոսի եւ ուրիշ հասարակածային գետերու մէջ)։ Ասոր համար երբոր կուգան գեղեցիկ օդերը, ձմեռնային տաք աւաղաններէն հանելով զանոնք, աղատ օդին կը թողուն, ինչ որ բնականաբար դիւրին գործ մը չէ։

Գայմանը ոչ միայն աշխարհի ամէնէն գժգալի անասուններէն մէկն է, այլ շատ վտանգաւոր է իր կզակներուն սոսկալի ոյժին պատճառաւ, որով կրնայ մէկ հարուածով բրցնել տանիլ, թեւ մը, ուսի կոր մը, սրունդ մը եւայլն։ Անգամ մը բաւական մեծկակ Գայման մը զրկուեցաւ Բարիզի Պարտէզը։ Կենդանին սնտուկին մէջ կատարած երկար ճամբորդութենէն այնքան ձանձրացեր էր որով հաղիւ թէ աւաղանին մէջ ձգուեցաւ, կատաղի կերպով յարձակեցաւ շրջապատի երկաթեայ վանդակորմին վրայ եւ բրցուց հանեց անոնցմէ մէկը։

Բարեբաղդաբար երկայն ու ոգեղ մարմին մը ունենալով, հողի վրայ չեն կրնար շուտով դառնալ եւ ասոր համար է որ դիւրաւ կը կատարուի «հանելու» գործողութիւնը։ Նախ եւ առաջ աւաղանը կը պարպեն, յետոյ տախտակներով չեղ մակարդակ մը կը ձեւացնեն որուն ծայրը կայ դաղաղի նմանող երկայն սընտուկ մը։ Այն ատեն մարդոցմէ մէկը կենդանիին պոչէն կը բռնէ ուժով, եւ քաշելով քաշելով կը տանի կը ձգէ դադաղման սնտուկին մէջ որուն կափարիչը վայրկենապէս կը գոցուի։ ուրիշ մարդ մը, ուրիշ կենդանի մը կը բերէ եւ այսպէս չարունակաբար՝ Երբ կենդանիները հասնին, այն ատեն սնտուկը կը տանին դէպ ի պարտէզին աւաղանը։

Ճամբան, սակայն, կը կշռեն զայն

գիտնալու համար թէ նախորդ տարուընէն ի վեր իրենց ծանրութենէն կորսնցուցած են Դպամանները թէ ընդհակառակը վրայ դրած։

Աւազան հանելուն. սնուցուկը ճիշդ եղերքը կը դնեն ու յետոյ, «Մէկ, երկու, երեք» ըսելուն պէս կը դարձնեն ջուրին վրայ, որուն մէջ կը նետուի հակայ կենդանին, սարսափելի աղմուկներ հանելով։ Աքանչելապէս զուարճալի տեսարան մըն է։

Գալով Դպամաններու մնուցիկին, հում միսէ միայն կը բաղկանայ ան, զոր կը ներկայացնեն անոնց երկայն ունելիներով։ Սողուններու դուռը ամէն ոք կը ճանչնայ թաղին մէջ եւ ամէն վայրկեան մարդ մը կուգայ ձեռքը նորածին կատուներ բռնած, զորս հատը 10-20 փարայի կը ծախէ։

Կենդանաբանական պարտէզին մէջ մեռնող սողուններուն մէկ մասը խոտով կը լեցնեն չէնքին սրահներուն իբր զարդ գործածելու համար։ Մնացեալը, մորթուած վիճակի մէջ նետուած է պարտէզին մէկ կողմը։

Ցաղորդ յօդուածով մը պիտի Ներկայացնենք կենդանաբանական պարտէզին մէջ գտնուող միւս կենդանիներն ալ, որոնցմէ շատերուն կեանքը վերջին ծայր հետաքրքրական է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Նիքարակուայի Ջրանցքին Մ. Նահանգներու կողմէ չինուիլը, եւ յետոյ այն յայտարարութիւնը, որով Ջուրի այդ ճամբան ամերիկեան կառավարութեան վերին հսկողութեան ներքեւ պիտի առնուի, ցոյց կուտայ Ռուզվէլդի քաղաքականութեան արդիւնաւոր ընթացքը։ Անգլիա արդէն իր հաւանութիւնը ցոյց տուած է Ջրանցքի գործին մէջ Մ. Նահանգներու վերը ակնարկուած քաղաքականութեան։ Այսպէս Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը ի վիճակի պիտի ըլլայ նոյն իսկ Նիքարակուայի Հանրապետութեան գործերուն վրայ տրամադրելու։ Այս մասին կը հեռագրուի թէ, Նիքարակուայի կառավարութիւնը կը շեշտէր 1869ի պայմանագրութիւնը, որով Մ. Նահանգները իրաւունք կը ստանան միայն Նիքարակուայի մէջէն Ջրանք մը բանալու եւ ոչ աւելին։ Այս յայտարարութիւնը սակայն թշնամական ոճով մը տեղի չէ ունեցած։

★

Սպանիոյ Խորհրդարանին մէջ խնդրոյ նիւթ եղաւ սա պարագան թէ Ալֆոնս մանուկ թագաւորին ինչ ուղղութեամբ կրթութիւն մը տալու է։ Այս առթիւ երեսփոխաններէն մէկը Ալլա առարկեց թէ մանուկ թագաւորին դաստիարակութեան պէտք է զգուշանալ չափազանց կրօնական գոյն մը տալէ, լաւագոյն պիտի ըլլար դաստիարակութեան զինուորական կողմին եւս այժ տալ, եւ այսպէսով թագաւորին ուշադրութիւնը երկրին ամենաանհրաժեշտ պէտքերուն վրայ դարձնել։ եղած առարկութիւններուն հանդէպ կառավարութեան կողմէ սա յայտարարութիւնը եղաւ թէ մանուկ թագաւորին դաստիարակութեան գործը պիտի կատարուի, Սպանիոյ աւելի փառաւոր ապագայ մը աչքի առջեւ ունենալով։

★

Չինական արքունիքը Հոնանֆուէն ճամբայ ելաւ, Բէքինէն հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ Չինաստանի գիւանագիտական մարմնոյն մէջ փոփոխութիւններ տեղի ունենալու վրայ են, որոնց ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն ունենալը տակաւին կարելի չէ ճշդել։ Լի Հունկ Չանկի առողջական վիճակն է, որ հեղինեէ կը վաթարանայ։ Եւրոպացի բժիշկներ կը յայտարարեն թէ Չինացի մեծ դիւանագէտին վիճակը ծանրացած է։ Երեկուան հեռագիրները արդէն անոր հոգեւարքի մէջ ըլլալը կը հաղորդէին։ Լի Հունկ Չանկի մահը հաւանական է որ ազդէ Չինական խնդրին ներկայ ընթացքին վրայ, եւ այն ալ Չինացիներուն անպատեհ կերպով։

Դիտելի է որ չինական կառավարութիւնը իր դիւանագիտական գործերուն մէջ տարբեր ուղղութեան մը սկսած է հետեւիլ։ Այսպէս Լոնտոնի Չինական նոր դեսպանը Չանդ տէ Եի կը պատկանի յառաջդիմականներու կուսակցութեան։ Նմանապէս կը հաղորդուի թէ զինուորական կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի Ուաշինկթընի իր դեսպանը ետ կանչել, զինքը արտաքին պաշտօնատան մէջ բաղդատաբար երկրորդական պաշտօնի մը կոչելու համար։ Այս աստիճանազրկութիւնը քիչ մը անհասկնալի կը թուի, քանի որ Ուաշինկթընի չինական դեսպանը ամէնէն տաղնապալից օրերուն, կրցած է Չինաստանի շահերը պաշտպանել։

ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.—Կը հաւաստուի թէ Պէնսըն զընդապետի վերջապահներուն վրայ Պօէրներուն կողմէ տարուած փայլուն յաղթանակին զլուխը կը գտնուէր Լուի Պոթա որ միացած էր Պէթալի մօտերը գտնուող ուրիշ Պօէր պզտիկ ջոկատի մը հետ։

Պէթալի կռուին վրայ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հասնին։ Պօէրները հոկտեմբեր 30ին զործեցին իրենց ծանօթ յարձակումը եւ գրաւեցին 2 թնդանօթներ։ Կռուին սկսելէն քիչ յետոյ էր որ Պէնսըն կինար։ Պէնսընի տեղը կ'անցնէր իսկոյն տեղակալ Ուոս Սէմբսը, որ զօրքերը կը հաւաքէր, եւ պաշտպանողական դիրք մը կը ստանար։ Պօէրները իրենց վերջին ձիերը կը թափէին, Անգլիացիներուն բովանդակ ուժը փճացնելու համար, կրկին անգամներ թշնամիին գծին վրայ կը յարձակէին, բայց մեծ կորուստներով կը հարկադրուէին նահանջել։ Պօէրներուն ամբողջական կորուստը կը հաշուուի 300էն 400 հոգի։ Անգլիացիները մինչեւ վերջը կրցան իրենց դիրքերուն վրայ մնալ, մինչեւ որ զնդապետ Գարթը նոյեմբեր 1ի առաւօտուն օգնական զօրքերով հասաւ։ Այն ատեն Պօէրները քաշուեցան։

Բրեդորիայէն կը հեռագրուի թէ Պէնթալի կռուոյն ատեն զնդապետ Սէմբսըն կը յաջողէր անգլիական զօրքերու պաշարը եւ կառքերը փրկել Պօէրներուն ձեռքէն։ Պօէրները որոնք յոյս ունէին ամբողջ անգլիական ջոկատը գերի բռնել, մինչեւ Գարդրրի հանիլը շարունակեցին կռիւը։

Նիւ-Բէսըլէն (Բարեյուսոյ պաղտավայր) կը հեռագրուի թէ Քրիսդիան Պոթա (չէփոթել զօրավարին հետ) գերի բռնուած է։

Բրէթորիայէն նորագոյն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ 17 Պօէրներու առաջնորդողներ, դատապարտուած են եւ պիտի աքսորուին Հարաւային Ափրիկէէն։

Անգլիոյ պատերազմական նոխարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ անգլիացի սպայ Պայլ, որ 1900 նոյեմբեր 23ին Տէվէթի մարդոցմէն գերի բռնուած էր, այս տարուան հոկտ. 22ին զօրավար Ֆիլիպ Պոթայի հրամանով հրացանի բռնուեր է։

Երբ Պէթալի կռիւը տեղի կ'ունենար, բուռն փոթորիկ մը կը տիրէր շրջականերուն մէջ հոկտեմբեր 30ին։ Նոյն միջոցին Պոթա 1000 մարդոց գլուխը անցած կը նետուէր Պէնսընի վերջապահներուն վրայ, որոնք յանկարծակիի կուգային։ Կը կարծուի թէ Պօէրները խաբի համազգեստ կը կրէին, որով կարող կ'ըլլային անգլիական զօրքերուն բովորովին մօտենալ։ Երկար մաքառումներէ վերջ միայն Պօէրները համոզուեցան թէ ետ պէտք է քաշուիլ։ Այս կռուոյն մէջ Անգլիացիները ցոյց տուած են հերոսական քաջութիւն մը։ Պօէրներուն կորուստը Անգլիացիներուն կորստէն աւելի մեծ կը հաշուուի։

Պէթալի կռուոյն առթիւ դիտել կը տրուի թէ Պօէրները միշտ ի վիճակի են, առանց Անգլիացիներէն վնասուելու, մեծ խումբեր կազմել կամ մասերու անջատուիլ։

Լիսի (Անգլիա) մէջ խօսած մէկ ճառի միջոցին, Ասքիթ, Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ակնարկելով շեշտեց այն անհրաժեշտութեան վրայ, որով պէտք է Պօէրներուն խելքի մօտ հաշտութեան պայմաններ առաջարկել։ Տարակոյս չկայ որ, ըսաւ Ասքիթ, այն բանը, որուն համար Պօէրները կը կռուին, այսինքն իրենց ինքնիշխան ըլլալը, կարելի չէ այդ առաջարկելիք պայմաններուն մէջ ընդունիլ։

Վերջին հեռագիրները կը հաստատեն թէ այն երկու թնդանօթները, զորս Պօէրները Պէնսընի վերջապահներուն ձեռքէն առած էին, յաջողած են իրենց հետ միասին տանիլ։

Սլիգոյ Նորթէն նոյեմբեր 2 թուականով կը հեռագրուի թէ Վալքէր զնդապետին առաջնորդութեան տակ գտնուած Դայլերի զօրաբաժնէն ջոկատ մը Վոլոքրի մօտերը 21 հոգի գերի բռնեց եւ 18 հրացաններ, 500 գնդակներ ինչպէս նաեւ քանի մը ձիեր։ Գերի բռնուողներուն մէջ կը գտնուի Տիւրլաի ամբողջ ընտանիքը, որ վերջերս Անգլիացիները բաւական կը զբաղեցնէր։ Անգլիացիներու կողմէ միայն մէկ հոգի թեթեւ կերպով վիրաւորուած է։ Օրանիէ գետին հովտին մէջ տեղացող տեղատարափ անձրեւներուն պատճառաւ այն տեղուանքը անանցանելի վիճակ մը ստացած է։

Հալիֆաքսէն կը հեռագրուի թէ 300 հոգի թագաւորական թնդանօթաձիգներէն 6 Մաքսիմ թնդանօթներով, այս ամսու մէջ դէպի Հարաւային Ափրիկէ ճամբայ պիտի ելլեն։

Գանձային նախարար Հիքս Պիչ Պրիստոլի մէջ տեղեկութիւն մը ընելով յայտարարեց թէ, պատերազմին համար պատրաստակամ դրամները տուած է այն յոյսով թէ պատերազմը չուտով պիտի վերջանայ։ Այն արտասովոր կերպով մեծ փոխառութիւնը, որ տեղի ունեցած է, չատ աւելի նուազ չափով կը ծանրանայ ազգին վրայ, քան թէ ասկից առաջ եղած փոխառութիւնները։ Այս վերջին փոխառութիւնը զրամական հրապարակը բնաւ տագնապներու չէ ենթարկած։ Շաբաթի եւ ուրիշ տուրքերը կարծուածին չափ ընկճող չեն։ Հասոյթներու տուրքերն ալ աւելի չատ չեն քան թէ ուրիշ կարեւոր պատերազմներու ատեն։ Բայց սա պարագան ալ նկատողութեան պէտք է առնել որ, այդ տուրքերը նուազ պատրաստակամութեամբ չեն վճարուած։ Հիքս Պիչ դաւ յայտնեց որ կարող չէ յայտնել թէ սոսկալի պատերազմը իր վերջին հասած է եւ թէ տուրքերն ալ նոյնէն կրնան ջնջուիլ։ Հաւանական է նոյն իսկ որ մինչեւ յառաջիկայ նստաշրջանը նոր տուրքեր ուղղուին։ Իր ատենաբանութեան մէջ Հիքս Պիչ դիտել տուաւ նաեւ թէ նոյեմբեր 19ին հեծելազօրներու երկու զումարտակներ Հարաւային Ափրիկէ ճամբայ պիտի ելլեն, Քիչնէրի ուժերը աւելցնելու եւ ոչ թէ ուրիշներու տեղը անցնելու համար։ Նոյեմբեր ամսու մէջ 1200 հեծելազօրքեր պիտի զրկուին Հարաւային Ափրիկէ, ուրիշներու տեղը անցնելու համար։ Հիքս Պիչ կը յայտարարէ թէ եթէ 12000 հոգի պէտք ալ ըլլար իսկոյն պիտի զրկուէր, բայց կառավարութիւնը կը հետեւի Քիչնէրի առաջարկներուն, որուն կատարեալ վստահութիւն ունի։ Կառավարութիւնը ցաւ կը յայտնէ զանազան հիւանդութիւններէ Անգլիական բանակին հարաւային Ափրիկէի մէջ ունեցած կորուստներուն համար, եւ այս մասին անտեղի վարչութեան հետ բանակցութեան մէջ է, բանակեցողներուն մէջ առողջական լաւագոյն պայմաններ մտցնելու եւ այս կերպով մահերու թիւը պզտիկցնելու համար։ Բայց ասի, Հիքս Պիչ կը յայտնէ կառավարութեան պատրաստակամութիւնը, ինչպէս միշտ, խաղաղութիւն կնքելու համար, պայմանաւ որ անիկա պատուաւորութեան եւ խելքի մօտ պայմաններու մէջ կնքուած ըլլայ։ Ամէնէն վերջը Սըր Մայքլ Հիքս Պիչ հաստատ յոյս յայտնեց թէ Հարաւային Ափրիկէ եւս օր մը կայսրութեան մեծութիւնը պիտի նպաստէ ինչպէս այսօր Քանատա եւ Աւստրալիա։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ վերադարձին առթիւ, Բորթսմոութ, թագաւորական եաքիին մէջ ի պատիւ Իշխանին եւ Իշխանուհիին տեղան մը արուելու առթիւ Էտուրդ թագաւորը ըսաւ. «Դժբաղդաբար պատերազմը միշտ կը շարունակուի, բայց ջերմապէս կ'աղօթենք խաղաղութեան եւ բարգաւաճման վերականգնման համար։» Ատենաբանութեան մէջոցին թագաւորը ըսաւ նաեւ թէ գահաժառանգին ճամբորդութեամբ, հաւատացած է թէ մայր երկրին եւ գաղթականութիւններուն մէջեւ կապերը աւելի պիտի ամրանային։ Գահաժառանգը իր պատասխանին մէջ շեշտեց թէ ամէն կողմ մեծ համակրութիւն կը տիրէ հանդէպ թագաւորին։

ՎԱՐՇԱՒԻԱՅԷՆ կը հեռագրուի թէ տեղական առեւտրական հաստատութիւն մը անգլիական կառավարութեան հետ պայմանագրութիւն մը կը կնքէ անգլիական բանակին 20,000 ձի յանձնելու համար։ Քանի մը հազար ձիեր արդէն յանձնուած են։

ՊՈՏԲՈՐ.—Լա Հէյէն կը հեռագրուի թէ Ճենովայի առեւտրական սենեակի քարտուղարը հեռագրեց այս տեղի անգլիական նաւերու դէմ Պոյքոթը կազմակերպողներուն, հաղորդելով Ճենովայի նաւարաններուն մէջ աշխատող գործաւորներուն իրենց մասնակցելու պատրաստակամութիւնը։

«ԼՈՆՏՈՆԷՐ ԿԱԶԷԹ» պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը բովանդակէ, ուրկէ կը տեսնուի թէ տակից վերջ թագաւորական տիտղոսին պէտք է կցուի նաեւ Թագաւոր ծովերէ անդին Բրիտանական ստացուածոց (King of the British dominions beyond the seas) բացատրութիւնը։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը եւ կայսրուհին, Սբ. Սէրկիոսի գացին, ուր պիտի հանդիպին նաեւ գահաժառանգ մեծ իշխանին։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սալիսէրի ատիճան տրուեցաւ Էվէգաֆի նախարարութեան քարտուղարներէն Մուամմէր, Թայեար եւ Լատէմ էֆ.ներու։

Գնդապետութեան ատիճան՝ Կայս. Թիկնապահներէն փոխ-զնդապետ Զրեա պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Կիպրոսի նրեւելիներէն Մէհմէտ Աթա պէյի եւ Լիմասոլի Էֆգաֆի պաշտօնեայ Հաֆըզ Բաշիր էֆ.ին։ Դ. կարգի Օսմանիէ Էվգաֆի նախարարութեան պաշտօնեաներէն Ահմէտ Շիւքրի պէյի եւ Ալի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Իւսկիւպի մէջ գեղագործ Եօրկի եւ Տիմիթրի Հոլական օսմ. ոսկի տուգանքի դատապարտուցան՝ Խրիլատիս անուն ինքնակոչ բժշկին գեղագրերը պատրաստած ըլլալուն համար՝ հակառակ այդ մասին իրենց եղած կրկնակի աղդարարութեանց։ Նոյնպէս վերոյիշեալ ինքնակոչ բժիշկ Խրիլատիսէ եւս ազատով երաշխաւորներ պիտի առնուին բժշկութիւն ի գործ չդնելու համար։ Այս որոշումները հաղորդուեցան Բոսսովայի առողջ. քննիչին Զին. վարժարաններու Վերատեսչութեան կողմէ։

ՄԻՐԱՃ ԿԷՃԷՍԻՆ.—Երէկ գիշեր Միրաճ կէճէսի ըլլալով, Կայս. Պալատան մէջ ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանին եւ Օսմ. Աւազանիէն ոմանց, Մէվլլուսի եւ Միրճէի յատուկ ընթերցումները եղան։ Ցետ ընթերցման աղօթքներ եւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

—Նոյնպէս երէկ գիշեր Շաղը Թէքքէի մէջ եւս այս առթիւ պարագային յատուկ ընթերցումներ եւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին կենաց։

ՄԱՆՏԱ-ԲՕՍՔ.—Օսմ. նամակատուներու միջոցաւ մանտա-բոսքով զրկուած զրամին քանակութիւնը երբ հարիւր կամ աւելի ոսկի ըլլայ, զրամը յանձնուած նամակատունը հեռագրաւ խմաց պիտի տայ այն նամակատան ուր սահմանեալ է երթալ զրկուած զումարը։

ԱՆՑԱԳԻՐԵՐԸ.—Սեւ ծովէ Միջերկրական գացող վարակեալ նաւերուն Դարվաքի քարանթինայի պաշտպանները կողմէ իր անցագիր պարզ թղթի կտոր մը կը տրուէր քարանթինայի կնիքով կնքուած եւ «Դարվաքի քարանթինա» վերտառութեամբ, առանց օրինական դրոշմաթղթերը փակցնելու վրան։ Զեռնհասվարչութիւնը ի նկատի առած է այս ապօրինաւորութիւնը. եւ Պետական Դանձուն շահերը ոտնակոխ չըլլալու համար հարկ եղածները պիտի խարհի։

ՍԵՐԳԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ.— Բուլգարիի Կայս. նահանգներէն Սերպիա ներքնաձած խաղողներու մասին Սերպ կառավարութեան դրած օրէնքները մայրաքաղաքիս Սերպ դեսպանատան կողմէ հաղորդուեցան Բ. Դրան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Վեհ. Սուլթանին Ա. քիմիագէտ եւ առողջապահական ընդհանուր քննիչ Պոնկովսքի փաշա Թնդանօթարանի եւ Զին. վարժարաններու Վերատեսչութիւններուն տեղեկագիր մը ներկայացնելով առաջարկած է որ Անատարուժական վարժարանի գործնական դասախօսութեանց համար սպանուած կենդանիներու դիակները, որոնք մինչեւ հիմայ Գալաթիա տարուելով փողոցային աղտեղութեանց յատուկ մաւնանոցներուն մէջ զրուելու համար ծովեզրը կը թողուէին ինչ որ մեծապէս կը վնասէր քաղաքին ընդհ. առողջութեան, այսուհետեւ այդ կենդանիներու դիակները ամիսոցին քաղաքէն դուրս փորուած խորունկ փոսերու մէջ, կիրով եւ ուրիշ նիւթերով փոսերը ծեփելէն վերջ։

—Առողջ. Վարչութիւնը Բաղաքապետութեան հաղորդեց Կայս. այն Իրատէն որ կը հրամայէ մանրէաբան Տ.ք. Ֆէրիա պէյի իր նախկին պաշտօնին վերադառնալ, եթէ իրեն այլ եւս պէտք չի տեսնուիր Բաղաքապետութեան կողմէ։ Տ.ք. Ֆէրիա պէյ Անթալիոյ քարանթինայի բժիշկն է։

ԲԱՂԴԷԱՅԻՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Բաղդէացւոց Նորընտիր Պատրիարք եւ Սղերդի նախկին առաջնորդ Էմմանուէլ Թումա եպիսկոպոսին Պատրիարքական պաշտօնը հաստատող Կայս. Իրատէն Դատական եւ Կրօնական գործոց նախարարութեան կողմէ հաղորդուեցաւ Պատրիարքին եւ իր Գալոյ փոխանորդ Տ. Եղէգ Ղարիպի։

ՀԱՖԸԶ ՓԻՒՎԻԼԵԱՄ ԷՖ.— Լիվրբուլի իսլամ ժողովրդեան նախագահ Հաֆըզ Փիւվիլեամ էֆ. անցեալ շաբաթ օր Սելանիկ հասնելով նահանգին կուսակալին այցելութիւն տուեր է։ Փիւվիլեամ էֆ. իր հրատարակած չարաթական հանդէսին նիւթ հայթայթելու համար՝ Սելանիկի մէկ քանի հետաքրքրաշարժ եւ վաղեմի վայրերը պիտի այցելէ։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԵԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան քսանեւհինգ ամեակին ի յիշատակ Իզմիրի զօրանոցին հրապարակը կառուցուած ժամացոյցի աշտարակին յատուկ մեծ ժամացոյցը, որ 85 ոսկիի Բարիզ յանձնարարուած էր, վերջերս Իզմիր հասած ըլլալով զետեղման գործողութեան պիտի սկսուի քիչ ատենէն։

ՊԱՃԱՐԱՆՏ.—Պեսարապիոյ մէջ տիրած կենդանիներու համաճարակ հիւանդութեան վրայ տեղւոյն օսմ. հիւպատոսին կողմէ զրկուած տեղեկագիրը յանձնուեցաւ երկրագործական նախարարութեան։

ԴԵՂԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄ.—Գասթէմունիի կուսակալութեան Զէրքէս գիւղաքաղաքին մէջ դեղարանի չգոյութեան պատճառաւ տեղացիք թաղ. բժշկին յանձնարարութենէն օգտուելով չկարենալուն պատճառաւ՝ որոշուեցաւ նոյն գիւղաքաղաքին մէջ դեղարան մը հաստատել, որուն հաստիքը պիտի յատկացուի դեղագործին՝ իր ամսական։

ԺԱՆՏԱՒՏ.—Պաթումէ հասած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ տասը օրէ ի վեր նոյն քաղաքին մէջ ժանտախտի դէպք պատահած չէ։

—Հելլէն կառավարութիւնը տասնօրեայ քարանթինա հաստատեց Ռուսիոյ արտադրութեանց դէմ։

—Նաբուլսի մէջ ժանտախտի հետք բնաւ մնացած չըլլալով, առեւտրական հաղորդակցութիւնք ըստ առաջնոյն վերսկսան, եւ նոյն քաղաքին դէմ դրուած քարանթինան բոլորովին ջնջուեցաւ։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.— Նեա Լիֆիմերիս, Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք Արմտեաց Սակարանին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Օսմ. վաճառականութիւնը յիշեալ Սակարանէն մեծապէս պիտի օգտուի, եւ թէ արդէն Սակարանի կանոնագրին արամադրութեանց համաձայն Առեւտ. Սենեակ գրանուած մեծ քաղաքներու մէջ մէյմէկ Արմտեաց Սակարաններ եւս պիտի հաստատուին։

—Նոյնպէս Վիզանթիս կ'ըսէ թէ այդ Սակարանը մայրաքաղաքիս վաճառականներուն մեծապէս պիտի նպաստէ։

ԲՆՆԱԿԱՆ ՊՏՈՑՏ.— Պէյրութի կուսակալը նահանգին մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու ձեռնարկելով Սայդա հասեր է։

ՀԵՐԲՈՒՄ.— Մայրաքաղաքիս թերթերէն ոմանք գրած էին թէ Օսմ. Ապահովագրական ընկերութիւնը 8,500 ոսկիի գներ է «Սոֆիէթ ատ Շանժ է տէ Վալէօր»ի վարչութեան չէնքը։ Վիզանթիս կը հերքէ այս լուրը։

ՍՕՖԻԱՅԻ սերպիական հիւպատոսը, որ արձակուրդով իր պաշտօնատեղիէն բացակայ կը գտնուէր, Սոֆիա վերադառնալով Ֆէրտինանտ իշխանին հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր է։

ՓԼՈՒԶՈՒՄ.—Ամսուս 7ին Նապլուսի քարտանքերուն մէջ աշխատած միջոցնոն քարտանքը յանկարծ փլելով, գործաւորներէն մին քարերուն տակ կոր կոր եղեր է, միւս երկուքն ալ վտանգաւոր կերպով ճմլուեր են։

ԱՆՏԱՌ ՏՆԿԵԼ.—Մուսուլի նահանգը, նախկին բարեկարգ վիճակին վերածելու եւ տեղւոյն ժողովրդեան վառելափայտի մասին զգացած նեղութիւնը փարատելու համար նահանգին կուսակալը գրած է երկրագործական նախարարութեան որոնհանգին յարմար մէկ տեղը փոքր տարածութեան մը վրայ անտառ մը տնկուի որուն զարգացման տարեկան յիսուն հազար զրուշ յատկացուի անտառներու հաստատութենէն։ Կուսակալը կը յուսայ որ նորահաստատ անտառը չորս հինգ տարիէն պիտի կրնայ մեծամեծ օգուտներ ընծայել տեղւոյն ժողովրդեան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ բոլոր իր պաշտօնեաներուն հրամայեց առաւօտները ժամը հինգ ու կէսին իրենց գործին ղլուխը գտնուիլ, եւ ուրբաթէ զատ՝ առանց բանաւոր պատճառի բնաւ բացակայ չգտնուիլ։ Այս պատուէրին հակառակ չարժողներուն ամսականէն վար պիտի դրուի։

ՆՈՐ ՄԱՒԲՐԱՆՈՅ.—Մուտանիա-Գրենոպլի երկաթուղիի ընկերութեան կողմէ Պուուլեան թողուած գետնին վրայ 28 հազար 500 զրշ. ծախքով նոր մաքրանոց մը պիտի կառուցուի։

ՄԵՂՈՒՆԵՐՈՒ ԴԷՄ.—Երկրագործական քննիչներէն Պ. Էքէրլէն՝ նոյն նախարարութեան տեղեկագիր մը յղելով կ'առաջարկէ մեղուներու փեթակները այգիներէն վար բերել, առարկելով որ մեղուները այգիներուն մնծամեծ վնասներ կը պատճառեն։ Երկրագործական նախարարութիւնը նկատելով որ երկրագործ ժողովրդեան ապրուստի գլխաւոր միջոցներէն մին է մեղուաբուծութիւնը, եւ թէ մեղուները մեծ օգուտ կ'ընծայեն այգեգործներու զանազան ծաղիկներ ինքնաբերաբար պտղաստելով, որոշեց բարձի թողի ընել այդ անհեթեթ առաջարկը։

ՊՕԷՐՆԵՐԸ... ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.—Իզմիրէն վերջ Պոլիս։ Երեք Պոէրներ եկած են մայրաքաղաք։ Լսենք՝ Ասանցմէ մին է Պ. Պարկեր՝ պոէր զորախումբի մը մէջ փոքրաձայն, որուն ներքեւ ճակատամարտի մը միջոցին երեք ձի սպաննուեցաւ եւ երկու հատ ալ վիրաւորուեցաւ, ու թէեւ գերի ինկաւ, բայց յաջողեցաւ խոյս տալ։ Միւսը Պ. Բորդկիդրը, Եօհաննէսպուրկի քաղաքապետը։ Պ. Բոգկիդրը էր որ Եօհաննէսպուրկի յանձներ է Լորտ Բոպէրթսի երրորդը Պ. Դոլլիք՝ հարուստ կալուածատէր մը։ Այս վերջին երկուքն ալ թէեւ Անգլիացիներուն ձեռք գերի ինկեր են, բայց այլեւս անոնց դէմ զէնք չվերցնելու համար պատուոյ խոստում տուած ըլլալով ազատ արձակուեր են։ Այս Պոէրները իրենց հայրենակիցներուն եւ պատերազմին ընթացքին ու Անգլիացւոց վրայ կը պատմեն այն տեսակ բաներ, զորս արդէն երկու տարիէ ի վեր լսելէն ձանձրացանք։ Պ. Բոգկիդրը պատերազմին սկզբնաւորութեան տեսն ձախ սրունքը կոխնցուցած է։ Նորեկ Պոէրները Պոլսոյ մէջ քիչ ժամանակ մնալով, դարձեալ Եւրոպա պիտի երթան։

ՊԱՐՍԻԿ ԻՇԽԱՆԱԶՈՒՆՆԵՐ.— Շահին երկու եղբայրները՝ Մոհամմէտ Բիրզա Միրզա եւ Ահմէտ Միրզա իշխանները Կովկասի ճամբով Վիէննա պիտի երթան։ Շահը որոշած է այս իշխանազունները օտար վարժարաններու մէջ կրթել։ Պարսիկ իշխանները պիտի այցելեն նաեւ ուրիշ երկիրներ։ Պարսիկ իշխանազունները, որոնք 17-18 տարեկան են, Պարսկաստանի նախարարապետին որդւոյն եւ բազմաթիւ հետեւորդներու հետ կը ճանապարհորդեն։

ԸՆԿՂՄԱԾ ՇՈՒԵՆԱՒ.—Նախորդ օրը ծանուցած էինք թէ անգլիական չոգենաւի մը, Վոսլորէ քիչ հեռու, Սեւ ծովու մէջ ընկղմած ըլլալու լուրը տարածուած էր։ Այժմ ստուգուած է թէ այդ չոգենաւը Բէգիկէն-Սատաի առՀեւ խրեր է։ Բոլոր նաւաղները ազատուած են։ Օդին գէշութենէն կարելի չըլլար չոգենաւը ազատելու աշխատութեանց ձեռնարկել։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ բարենպատակ հաստատութեանց Հոգաբարձութիւնը զլաղեցաւ ցորենի յանձնակատարութեամբ զբաղող յոյները Պէօյիւք Միլլէթ խան փոխադրելու խնդրով։ Արդէն նոյն խանը յոյն բարեգործական ընկերութեան սեպհականութիւնն է։

ԴԱՆԴԱՏ.— Երզինկեանի Բիգահիէ գաւառակին դայմագամին գէմ գանգատները այս օրերս չատցած ըլլալով, ներքին գործոց նախարարութիւնը հրամայեց Երզրումի կուսակալին քննութիւն մը կատարելով արդիւնքը տեղեկագրել։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ . — Ազգ. քանդրիոյ Ռուս հիւպատոսը եւ իր կինը, ինչպէս նաեւ ռուսական պահականաւին սպաները ոմանք, Կայս. յատուկ արտօնութեամբ, երէկ այցելեցին Կայս. Պալատները։

ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔ ՄԸ. — Բէլենտէրէի մաքսային պաշտօնեայ Նուման էֆ. բոլորովին զինով վիճակի մէջ եղած ատեն նոյն անգը հանող Հաճի Տավուտ ընկերութեան չոգենաւին բեռը պարպել հրամայած է, առանց նաւահանգստի տեսչին եւ միւս պաշտօնեաներու բացակայութեան կարեւորութիւն տալու։ Նոյնպէս Իսկէնտէրունցի Եպարխէյ անուն անձի մը դոյքերէն ելած արծաթապատ եւ նրբարուեստ արծաթի կոշիով բէլվըլվերը անայտ ընելով, անոր տեղ հասարակ հրազէն մը դրած էր։ Նոյնպէս ճարպիկ Նուման քառասուն երեք պարկ մաքսէ փախցուած արձիճ գրաւեր բայց երեսուն երկու պարկ ցոյց տուեր է, մնացեալը կուլ տալով։ Դարձեալ վախստեայ թէմպէքիներուն մէկ մասը վար դնելով, մնացեալը յանձնած է եւն., եւն։ Մաքսային վերատեսչութիւնը նկատելով որ այսչափ աչքաբաց պաշտօնեայի մը փութիկոտ ծառայութենէն օգտուելու պէտք չունի, հրաժարեցուց այս ամենակուլ պաշտօնեան։

—Սելանիկի օտար սպրանաց քննիչ պաշտօնեան եւ քարտուղարը հարցաքննութեան ենթարկուեցան իրենց ունեցած զեղծ պաշտօնավարութեան համար։

—Կիրասոնի մաքսատան պաշտօնեաները անկարողութեան պատճառաւ, որոշուեցաւ աւելի թեթեւ գործեր ընող մաքսատուն մը փոխադրել։

ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ՇՈՒԵՆԱՒ ՄԸ.—Լոյտ ընկերութեան ամէնէն խոշոր չոգենաւերէն մին՝ «Ֆրանսուա Ֆէրտինանտ»՝ որ 8,000 թոնս տարողութիւն եւ 3,000,000 ֆր. արժէք ունի՝ անցեալներեն մեծաքանակ ապրանք եւ 150ի չափ ճամբորդ առնելով Հնդկաստան երթալու համար ճամբայ ելաւ։ Միջերկրականի մէջ չոգենաւին մեքենան անակնկալ խանգարում մը ունենալով՝ բաց ծովուն վրայ սկսեր է տատանիլ։ Քանի մը ժամ ետքը Ֆլորիս Բուպաթինս ընկերութեան չոգենաւներէն մին կրեռէէ հինգ ժամ անդին արկածեալ չոգենաւին հանդիպելով, զայն քաշեր է Սուտայի ծովախորշը։ Չոգենաւը հոն առժամեայ նորոգութիւն մը կրելով, Բիրէ դացեր է հոն բոլորովին . . . . բժշկուելու համար։

ԱՐԴԵԼԻՔ.— Հալէպի մէջ կատարուած հարսանեկան հանդէսներուն ժամանակ կատարուած սուսերամարտութիւնները եւ զէնք արձակելը միանգամ ընդ միշտ արգիլուեր է։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ԱՆԳԼ. ՏՈՐՄԻՂԸ.—Միջերկրականի անգլ. տորմիղին հրամանատարութեան պիտի կոչուի յառաջիկայ տարի՝ ծովակալ Սէյմուր։

ԱՏԱԼՊԷՐԹ ԻՇԽԱՆԸ.— Ատալպէրթ իշխանը յառաջիկայ Բշ օր Պէյրութ պիտի հասնի։

ՄԱՔՍԷ ՁԵՐԾ.— Պանտրմայի գիւղերէն միոյն մէջ ժողովրդեան կողմէ կառուցուելիք աղբիւրին յատուկ չորս հարիւր հոգէ խողովակները մաքսէ զերծ պիտի ըլլան։

ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.—Ա. թէնքի Աբրոբոյիս թերթը կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Սթէֆանովիչի Թեսալեան կալուածները որ 160,000 ոսկի կ'արժեն, 90,000 ոսկի փոխարէն Հելլէն կառավարութեան թողուելը՝ հելլէնները մեծապէս ուրախացուցեր է։ Նախարարապետը եւ ելմտական գործոց նախարարը այդ կալուածներու յանձման եւ շահագործման մասին ընդարձակ խորհրդակցութիւններ կատարեր են։

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Վիտինի մէջ ժողովրդային հանգանակութեամբ կառուցանելի ժամացոյցի աշտարակին հիմնադրութեան հանդէսը կատարուեր է։ Ներկայութեան Զինեւ քաղաքային պաշտօնէից եւ ժողովրդեան երեւելիներուն։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ Նորընտիր կուսակալ Հաճի Բէշիր փաշա, Նախընթաց օր Տիարպէքիր հասեր է։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ. — Դերչան գաւառակի ժողովուրդը կեղեքող աւազակապետ Իսմայիլ իր չորս ընկերներուն հետ ողջամբ ձերբակալուեր է։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ծանօթ նկարիչ Ստեփան Ակայեան, այսօր կ'աւարտէ պատկեր մը՝ զոր Բերայի ազգ. վարժարանաց Տնօրէն Գրիգոր էֆ. Մարգարեան պատրաստել կու տայ, Պէրպէրեան վարժարանի յորելեանին առթիւ Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեանի նուիրելու համար։ Ստեփան Ակայեան իր տաղանդին ու կարողութեան արժանի գործ մը դարձուցած է այդ պարկերը որ հետեւեալ արձանագրութիւնները կը կրէ. —

«Ս. Ներսէսեան վարժարան Խասգիւղի.

«Բարոյական եւ իմացական որբան.

«Մեծանուն դրագէտ-դաստիարակ.

«Ռէթէոս էֆէնտի Պէրպէրեանի.

«Որոյ յորելեանին ի յիշատակ նուիրէ.

«Իր հայրենակից բարեկամը.

«Գրիգոր Մարգարեան»

Ինչպէս յայտնի է, Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան ատենօք աշակերտած է Խասգեղի Ներսէսեան վարժարանին, եւ ատոր ի յիշատակ է որ Գրիգոր էֆ. Մարգարեան կը նուիրէ այս պատկերը։

×

Պէյրութի մեր թղթակիցը կ'աւետէ մեզ թէ շնորհիւ տեղացի ազգայնոց ջանքերուն, վերջապէս կրցան ազգ. վարժարան մը ունենալ, հաստատութիւն մը՝ որուն գոյութիւնը նոյնքան անհրաժեշտ էր Պէյրութի Հայոց համար, եւ որուն բարձումը միշտ կ'ուշանար անհոգ հովիւի մը՝ կարապետ վարդապետին անհոգութեան եւ կրթութեան գործին նկատմամբ տածած մեղապարտ անտարբերութեան պատճառաւ։

Մեր թղթակիցը չատ գէշ գոյներով կը ներկայացնէ այդ Կարապետ վարդապետին հովութեան չրջանը։ «Իր անխոտովանելի արարքներովը, կ'ըսէ մանաւանդ, բարեպաշտ ժողովուրդին հաւատքը խաթարեց, եւ զանոնք պաղեցուց եկեղեցիէն»։ Ժամանակին՝ թերթերը արդէն բաւական զբաղեցան այդ չնորհուն նակին անկարգութիւններով, մինչեւ որ կրցան ձեռք բերել անոր հրաժարումը։

Պէյրութցիք հիմայ գոհ կ'երեւան իրենց նորընտիր հովիւէն՝ Տ. Ներսէս վարդապետէն, որ արդէն իսկ զովելի խանդ մը եւ օգտակար գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ։ Դպրոցին բացումը, ինչպէս նաեւ անոր կից մանկապարտէզի մը բացումը գործեր են՝ որոնք բնականաբար իրենց առանձին օգտակարութիւնը պիտի ունենան տեղւոյն Հայոց համար։ Տ. Ներսէս վարդապետ նորոգել տուեր է նաեւ վանքը՝ որ չատ ներկայանալի վիճակ մը չունէր ասկէ առաջ։

Մեր թղթակիցը զովելի տնօրինութիւն մըն ալ մատնանիշ կ'ընէ, յիշատակելով թէ կարող դաստիարակ-ուսուցչուհի մը նշանակուած է մանկապարտէզին համար, ուսուցչուհի մը՝ որուն ընդունակութիւնը փորձուած է չատ մը գաւառական վարժարաններու մէջ, եւ որ մօտ օրէն գործի պիտի ձեռնարկէ եղեր։

×

Մանչէսթրի մէջ գտնուող Պէրպէրեան վարժարանի նախկին սաները ասկէ առաջ մասնախումբ մը կազմած էին իրենց մէջ, արժանաւոր կերպով մասնակցելու համար Պէրպէրեան յորելեանին։ Այդ մասնախումբը 204 ոսկի հաւաքած ըլլալով, Ս. Պատրիարքին միջոցաւ զրկեր է յորելեանի կարգադիր մասնախումբին։

×

Մինչդեռ գրագէտները գրագէտներու, ուսուցիչները ուսուցիչներու, բժիշկները բժիշկներու եւ փաստաբաններն ալ փաստաբաններու կենսագրութիւնը կը պատրաստեն, եւ կամ այդ ասպարէզին պատկանող մարդիկը իրենց պատմութիւնը կ'ունենան, ինչո՞ւ քահանաներն ալ չօգտուին այդ տեսակ իրաւունքէ մը, եւ իրենք ալ իրենց պատմութիւնը չունենան։

Մայր-եկեղեցւոյ քահանաներէն մէկը, Տ. Միքայէլ Աշճեան, այս կամ ասոր մօտ մատածումէ մը դրդուած, ձեռնարկեր է ընդարձակ երկասիրութեան մը պատրաստութեան, որուն մէջ գլխաւոր տեղը պիտի բռնէ Մայր-եկեղեցւոյ անցեալ եւ ներկայ բոլոր քահանաներու մանրամասն վիճակագրութիւնը։ Այդ վիճակագրութեան կցուած պիտի ըլլայ նոյն քահանաներուն կենսագրութիւնն ալ, որուն համար նամակագիր մը կը հաւատայ մեզ թէ «համառօտ բայց բանալից» պիտի ըլլայ։

Այս հաշուով, մօտաւոր ապագայի մը մէջ Մայր-եկեղեցւոյ քահանաներն ալ իրենց պատմութիւնը պիտի ունենան։ Զենք գիտեր սակայն թէ Տ. Աշճեան իր երկասիրութեան մէջ պիտի յիշատակէ՞ այն համբաւաւոր անկարգութիւնները որոնց հեղինակ հանդիսացած են ու կը հանդիսանան պարբերաբար այդ եկեղեցւոյն չնորհուն նակները։ Այդ անկարգութիւնները գոնէ հանրածանօթ Տ. Դէորգի կողմէ ի գործ դրուած գաւազանահարութեան նշանաւոր պատմութիւնը կ'արժէր տրձանագրել ո՛չ թէ արարքին տգեղութեանը համար, այլ անոր քով յիշատակելու համար նաեւ սա ո՛չ նուազ կարեւոր իրողութիւնը թէ կրօնական մարմնոյն կողմէ անուանական պատիժ մը միայն սահմանուեցաւ այդ յանցանքին ի պատիժ։ Այս իրողութիւնը պէտք էր յիշատակել սա ծանօթութեամբ թէ անուանական պատիժ մը ո՛չ մէկ ատեն կրնայ պատիժ մը ըլլալ։

Զմոռնանք աւելցնելու նաեւ սա պարագան թէ Աշճեան քահանայ իր երկասիրութիւնը աւարտելուն պէս հրատարակութեան պիտի յանձնէ, եւ արդիւնքը պիտի յատկացնէ ազգաստասիրական գործի մը։

×

Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանը վաղը անգլիական դեսպանատունը երթալով պիտի շնորհաւորէ Անգլիոյ Լուսնոր թագաւորին ծննդեան տարեդարձը։

Երկուշաբթի օր ալ Ն. Սրբազնութիւնը իտալական դեսպանատունը շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

×

Մասիս Գրական Շաբաթաթերթին վաղուան թիւը մեծ մասով նուիրուած է Պէրպէրեան Յոբելեանին եւ սովորականէն աւելի ճոխ պարունակութիւն մը ունի։ Ցիշենք գլխաւոր երկու յօդուածները, խմբագրականէն զատ —«Մանօթ Դէմքեր, Ռէթէոս Պէրպէրեան». Գ. Զօհրապ եւ «Քառորդ դարու յիշատակներ» Ռ. Ց. Պէրպէրեան։ Այս վերջինը՝ Մասիսի հրատարակութեան դիմումին վրայ գրուած նամակագիտ յօդուած մըն է որուն մէջ յոբելիարը զգայուն տողերով կը պատմէ թէ ինչպէս հիմնեց իր վարժարանը 25 տարի առաջ, եւայլն։

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ

Պէրպէրեան վարժարանի քանեւհինգամեայ Յոբելեանի պատիւ ունի հաղորդել թէ նոյն վարժարանի յոբելեանի յիշատակութիւնը (?) պիտի կատարուի առաջիկայ կիրակի, հոկտ. 28, ժամ 8ին, նոյն վարժարանին մէջ։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Յանձնաժողովոյ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Նոյ.— Բէյլբթաուէնէն կը հեռագրեն թէ բաղմաթիւ Պոէրներ Նաթալ արշաւեր են։

—Զօր. Պոթա խիստ ոճով նամակ մը գրելով Լորտ Քիչների, կը յայտարարէ թէ Պոէր զորապետները վրէժխնդրական ամենախիստ միջոցներ որոշած են Անգլիացիներուն դէմ։

—Հարաւային Կալլէսի հանքագործները գործադուլ ըրին։

ՀՌՈՄ.—Տքթ. Լարբոնի կը յայտարարէ թէ Լէոն ԺԳ. Պապը, հակառակ իր ծերութեան եւ տկարութեան դեռ երկար տարի կրնայ ապրիլ։

ԲԵՌԻՆ, 7 Նոյեմ.—Բիւրեղի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Լի Հունկ Զանկ մեռեր է կէս գիշերէն ժամ մը առաջ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Առտուն Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը այցելութիւն տուաւ Ցունատանի թագաւորին։ Երկու վեհապետները չատ սիրալիր ողջունեցին զիրար։ Տեսակցութիւնը տրեթէ մէկ ժամ տեւեց։ Քիչ վերջը Եորկիոս թագաւորը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր։

—Իրիկուան Հոֆպուրկի պալատին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ցունատանի թագաւորին։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ քանի մը արշիդուքսեր, որոնց մէջ կար Ֆրանց Ֆէրտինանտ արշիդուքսը, Նախարարապետ Տոն Քէօրպէր։ Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը եւ մէկ քանի նախարարներ։

—Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը պատուանշաններ տուաւ Վիէննայի հելլէնական դեսպան Պ. Մանոսի եւ Եորկիոս թագաւորին հետեւորդներուն։

ԼԱՀԷ, 7 Նոյեմ.—Քրիւկէր նախագահը չուզեր ձմեռը անցընել Միջերկրականի ծովեզերեայ քաղաքներուն մէջ։

ՆԱԲՈԼԻ. — Իտալիոյ թագաւորը եւ թագուհին, այսօր նախագահեցին Վեսիւվիոնի նոր զրահաւորին ծովը իջուցուելու հանդէսին։ Նոցին Վեհափառութիւնները համակրական ջերմագին արտայայտութիւններով ընդունուեցան։

ԲԱՐԻԶ. — Բէլբինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Զանկ մեռեր է։

ՄՈՏՐԻՏ. — Սպանիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Սակասթա յայտարարեց թէ Սպանիոյ միջազգային քաղաքականութիւնը չէզոք պիտի մնայ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը եւ Եորկիոս թագաւորը այցելութիւններ փոխանակեցին։ Հոֆպուրկի պալատին մէջ իրիկուան հացկերոյթ տրուեցաւ։

ՍՈՖԻԱ.— Սոպրանիէին ատենապետ ընտրուեցաւ Պ. Պալապանով փոխանակ Պ. Կէչովի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ. 25 Հոկտ.			
Օսմ. Բոն. Սկեռի Դ. Օ.Ո.	25	17	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	25	18	1/2
» վար գին »	25	15	1/2
Այլեվրկ »	—	—	—
Ռումելի երկաթ դ. ֆր.	97	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	97	12	1/2
» վար գին »	96	62	1/2
Թրանսվալ »	70	50	—
Ամէնէն բարձր գին »	70	50	—
—			
8 օրուան Ֆոնտիկա	195	—	—
8 » Երկաթուղի	2	—	—
—			
ԲԱՅՈՒՄ, 26 Հոկտ.			
Օսմ. Գան. Սկեռի Դ. Օ.Ո.	25	16	—
» » ժամ 5ին «	25	16	—
Ռում. երկաթուղի ֆր.	96	75	—
» » ժամ 5ին »	96	75	—
—			
Թուպաղ Թիւրք Ռենտէ	12	75	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	89	—
» » B	0	48	—
Պանգ տր Մէթէնլէն	8	35	—
Ագոխան տէ Թրամուէյ	5	65	—

Ժուխանոս	1	40	—
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	72	1/2
Գրէտիթ ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը Ֆին. է տէ Ֆ	0	70	—
Ագոխան Գոմմէրսիալ	0	8	3
Թուպաքօ Գօրքորիչը	0	2	—
Ամէնէն բարձր գին	0	2	—
Ամէնէն բարձր գին »	97	12	1/2
» վար գին »	96	62	1/2
Թրանսվալ »	70	50	—
Ամէնէն բարձր գին »	70	50	—
—			
Պոլսոյ Քարտիէ Ընկ.	453	—	—
Տէրբէօզի Ջրի Ընկ.	245	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	482	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբ.	263	50	—
Անատոլու Երկաթ.	9	—	—
—			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	1/4	—
» » » չէք	110	1/8	—
Բարիզ » »	22	95	—
» » » չէք	22	80	—
Պերլին ամսական չէք	18	54	—
Ամսական թուղթ	—	—	—
—			

ԴՐԱՄԱՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	09	—
20 Ֆրանգնոց	87	24	—
20 մարքնոց	107	15	—
Ռոլ Էմբերիալ	90	20	—
Քրիմիից	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	03	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	15	—
Մէճիտիէ մանրուք	102	30	—
Մէթալիք	100	—	—
Պէշլիք	103	10	—
Ռուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » իտալկ.	77	-	—
» » բուլգարկ.	85	30	—
Ռէճիտա	10	—	—
Ռուպլի թղթագրամ	8	57	58
Ֆլորին »	9	07	—
Մարք »	107	20	—
Տրախմի »	38	10	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	20	—
Ռումանկն. » »	86	30	—
Պուլկ. » »	86	30	—
Իտալ. » »	82	20	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 7 Նոյ.			
3% Ֆրանսկն.	100	67	—
3 1/2 % »	101	—	—
Օսմ. Գոնս. D	23	22	—
Ռում. Երկ.	99	—	—
Օսմ. Ռէժի	289	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	510	—	—
Օսմ. Մարբ	590	—	—
Օսմանիէ	422	—	—
Բէրլիօրթիէ Թիւրք	485	—	—
Քրէտի Լիոնէ	975	—	—
5% Իտալական	98	25	—
Ազանիական արտաքին	70	02	—
Թէմպէքի փոխառութ.	421	—	—
Սելանիկ-Պ. Պոլսոյ երկ.	251	—	—
Գասապա երկթ.	331	—	—
Թրանսվալ Գոնս.	72	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	25	11	—

Լոնտոն, 7 Նոյ.			
Անգլ. Գոնս.	91	75	—
Օսմ. Ռանթի B	48	75	—
» C	25	—	—
» D	23	—	—
Օսմ. Պանգա	10	50	—
Լէվերսիկն Խունֆէթ	106	—	—
Տօմինիոպ	105	50	—
Ագրտի երկաթուղի	12	50	—
Գասապա »	82	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլենական 1884	38	—	—
Ռանթի »	29	50	—
Մոնոբոլ »	41	—	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	82	—	—
Թրանսվալ Գոնս.	2.87	—	—
Փոխառութ. Բարեղի վրայ	25	32	1/2
—			

Վիէննա, 7 Նոյ.			
Ռում. Երկթ.	91	20	—
Օսմ. Ռէժի	268	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	239	10	—
—			
Գրիւսել, 7 Նոյ.			
Ռանթի Օսմ. Սեռի D	22	95	—
Ռում. երկաթուղի	98	—	—
—			
Գերլին, 7 Նոյ.			
Ռում. երկաթուղի	96	—	—
Ռուպլի (100ը)	216	25	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	23	1/2
—			

ԻՄՊԵՐԻԱԼ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.
Հաստ. ի Լոնտոն 1803ին
1803
IMPERIAL
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցած 15,000,000
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, չէնք եւայլն իսկոյն ԶԱՓԱՒԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Դեր-Գործակատար
Ֆոսիոն Ց. Դուրքէլի
Լիազօր Գործակալ Թուրքիոյ
Շ. Բ. Գլֆրօն
Կ. ՊՈԼԻՍ, Թոխանա Խան
2—7-100

Վ.Զ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Կարաթա. Բարաքէյ Եէնի Խանի տակ, Ն. 4 Այէքսիատի խանի դիմաց
ՎԱՃԱՌԱՏԻՒ
Ամէն տեսակ բնութիւն կերպասներու վերջին նորաձեւութեանց համաձայն
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Միայն Ֆրանսական եւ Անգլիական ապրանքներու։ 2—7-15

ԻՄՊՈՐՈՍ
Սրճարան եւ Գարեջրատուն
Բերա, Մեծ Փողոց, Օտէոնի դէմ.
Լաւագոյն սպասարկութիւն
Համեղ ադանդերներ

Dr. P. HADJICHRISTO

ՏՈՔԹ, Բ. ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՈ

Մասնագետ կուրծքի, կանանց եւ տղայոց հիւանդութիւններու։
Բուժում տղայոց մեջքի թուլութեան։

ՏՐ. ՀԱՃԻԽՐԻՍԹՈ հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը, Թարլա Պաշի փողոց, թիւ 29, կէս օրէ մինչեւ 3 (Ը. Ե.)։

Կը գտնուի նաեւ Ֆէրիտիյէ Ռիկայի դեղարանը, Բշ., Դշ., եւ Ուրբաթ օրերը 3-4 (Ը. Ե.)։ 3—7-12

29, Péra, Rue Tarla-Bachi, 29

3—9

Պուքրէշի Տաչիա-Ռօմանիա, Շրէ-թինի Նասիմնալ Բրիւսիէն, Մանհայմի Գատուազ եւ Ամէնքի էմնիքի ապահովագրական Ընկերութիւնները ապահովագրութիւններ կ'ընդունին հրդեհի եւ ծովային կորուստներու դէմ։ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ եւ չոյա վճարում վնասներու։

Այս ընկերութեանց Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալն է Է. Զիքարիօթի, Դալաթիա, Խալիլ փաշա խան, թիւ 4։

2—1

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

ՊԱԼԳԱՆ

Դրամագլուխ, Պարիսի եւ Երաշխաւորութեան կումար

ՖՐԱՆՔ 7.500.000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա. ԳՐԻՏԻ ԼԻՕՆԷ

—«(((Ապահովագրութիւն ընդդէմ
ՀՐԴԵՀԻ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ
Խիստ չափաւոր գիներով բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՔՈՎ
Գործակալներ կը փնտրուին

Գ. ԴԷՄՈՅԱՆ եւ ԱՐՏԱՇԵՍ ՄԻՐԶԱՆՅԱՆ

2—7

Պոյոյ ինչպէս նաեւ բոլոր գաւառներու համար, ԸՆՏԻՐ, ՀՈՏԱԻԷՏ եւ ԽՆԱՅՈՂԱԿՆ ԹԷՅԻ միակ կեդրոնն է
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ եւ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
վաճառատունը
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի տակ, 10

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
թէյի վաճառատունը
մեծապանակ եւ փոքրապանակ վաճառումանց համար. . . .
ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐԸ ՈՒՆԻ
ԱՌՇԱԳԵՐՈՒԹԻՒՆ
Վաճառատան մարգարիտ

ԱՆՆԱՆ ԶՈՎ. ՕԳԵՐՈՒՆ ՀԱՃԵԼԻ ՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՈՒՏԱՅ
ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՐԲՈՒԽ ՈՒՆԵԶՈՂՆԵՐՈՒ ԿՕԳՆԷ
ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
ՉՄԵՌՈՒԱՆ ՅՈՒՐՏ ՕՐԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԲԱՆՆ Է
ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
Ամէն տարիքի, ամէն սեռի, ամէն դասակարգի
ԱՄԷՆԷՆ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԲԱՆՆ Է
ԹԷՅԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

3 10—100

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

Մէրթէլպանի փողոց, 17, ճէլալա խան, 3.

Տ. ԱՇ եւ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼԻԿԱՆ ՑԱՆ ԱՄԷՆԵՆԵՐ

MAISON FRANÇAISE FONDÉE EN 1872

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմրան եւ ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վայելուչ ճաշակով եւ դիւրամատչելի գներով։ Դիմեցէ՛ք եւ գոհ պիտի մնաք։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները

2—7-100

ՄԵԼՔՈՆ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊԱՏՐԱՍՏ, ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

Կլաւէ, Սկարբին, Գոֆթ արանց, կանանց եւ տղայոց համար. ընտիր տեսակ եւ ուժգն։ Երաշխաւորութիւն գործածութեամբ վեց ամիս կօշիկին ճեղը չփոխուելու մասին։

Դնման օրէն մինչեւ վեց ամիս ամէն նորոգութիւն կը գտնուի ԶՐԻ կերպով։

ԶՐԻ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Բանկալթի ճանապարհ, բարձրիկ դիմաց, թիւ 47։ 3—8-12

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

Տ. ԹՕՋԷՖ

Բերա, Մեծ փողոց, Պօնմարշէի մօտ, 360

ՎԵՑ ՀԱՏ ԴԱՊԻՆԷ ՊԱՏԿԵՐ
20 ՂՐՈՒՇԻ

Ամպատ կամ անձրեւոտ օդերը բնաւ պատկերներուն մաքրութեան չեն վնասեր։

Անցեալ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ եակ'ընդունուին

3—13-15

ԴԻՄԵՑԷՔ ԻՆՍՏ ԶԱՓԱՒՈՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ
ՄԻՍԱՔ ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Գալաթիա, Թիւնէլի դիմաց, 25

ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ ոսկեզօծ եւ զարդարուն սիւներ, պատի թուղթ, վարագոյր, թիւլ, եւն.։

2—60

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՌՈՄԱՆ եւ ԸՆԿ

Գալաթիա, Մանմու ամէլէ փողոց, 42

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Գրքի յատուկ տպագրկն. բուգրեռ Նամակի եւ տեսարակի բուգրեր։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծագանակ եւ Փոքրագանակ

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԻ,
ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ ԵՒ
ԿԱԶՄԱՏԱՆ
ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ

Բերչէմպէ Բազար, Մազսի խան։

ՍԻՄՈՆ ԹԷԼԵԱՆ

Դերձակ, չափու վրայ ամէն տեսակ արանց զգեստներու։
Կ. Պոլիս, Հաճօրլու խանի վերի յարկը, թիւ 29-30

Ունի ձմեռուան Քոսթիւմներու եւ Բալթոներու ճոխ հաւաքածոյ։
Ամենագարմ ժամանակի մէջ եւ անմիջի կերպով պատրաստութիւն
ՔՕՍԹԻՒՄՆԵՐՈՒ, ԲԱԼԹՈՆԵՐՈՒ, ԸՐՏԻՆԿՈՒԹՆԵՐՈՒ, ԵՒՆ., ԵՒՆ. ԵՒՆ.։

Վճառման մատչելի պայմաններ եւ գիներ 12—30

ՃԵՐՄԱԿ
ԳԱՄԵԼԻԱ

ՄԱՐՏԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Սուլթան Համամ, Եեմի ճամի փողոց, 7
Ե. ՊՈԼԻՍ

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմրան եւ ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վայելուչ ճաշակով եւ դիւրամատչելի գներով։ Դիմեցէ՛ք եւ գոհ պիտի մնաք։

2—9

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ՏԱՄՆԵՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՎ ԹՂԱՆԹԱՎԱՃԱՌ

Մանչական երգեր, կարճ հատուածներ, առակներ, բարոյական փոքրիկ պատմութիւններ։
Մանկական լեզուով
Հոյակապ տառերով
Ծիծեղ պատկերներով
Խիստ բնական թղթով

Գին 2 դրշ. Հեղինակը չափաւոր

ԹՈՄԱՍ ԷԼԷՖԹԷՐԻԱՏԻՍ

Կալաթա, Վոյվոտա Փողոց, Թիւ 127

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գոնարեղէններու
եւ ժամացոյցներու։

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ

Յանձնարարութեանց համար

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
պատ ատուրիւն եւ նոր գտիւն

1—13

ԱՌԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

Մէրթէլպանի փողոց, 17, ճէլալա խան, 3.

MAISON FRANÇAISE FONDÉE EN 1872

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմրան առանձնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիմանս, ամալկամ, Բարիզի գամ, եւն։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները

2—7-100

ԺԱՆ ՄԱԹԷՈՏԱՔԻՍ

128, Բերա, Մեծ Փողոց, Լիւքսենպուրկ Օրէլին կից, 128։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԿՈՒ ՈՏՔԻ ԱՄԷՆ ՀԱՅԱԿԻ

ԿՕՇԿԿՆԵՐՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՑ

2—13-100

ՏՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանենի գարէջբատան վերի յարկը (ճիշդ Զքպուրգեանցի դէմն)

Ամենատարբեր յատած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. յատով դնելով եւ բուժուած վերագտնելու պայմանաւ։ Նոյնպէս, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բան տարբերի, ծամելու թիւն, եւ ապա սրտատանջութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Յ. Գ. Վերջ մը տալու համար Ցաճախորդաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մոռնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ։

3—9-100

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԻՄՆԵՑԱԼ 1805

Մանկավարժական դասագրքերու կեդրոն

ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
ՀԵՂԻՆԱԿ

Կ. Պոլիս, Մերճաց փողոց, Թիւ 57

ԲՕԼ ԶՐԱՔ

ՆԿԱՐԻՉ

Կալաթա, Ցէմիր խան, թիւ 26

Արտօնատէր Ա. ՍԱՂԱՆԵԱՆ
Տպագրուիլ Սագրեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

ԼՈՒՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Ը.

ՈՒՐ ԱՌԻՒՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՐ ՊԱՏՄՈՒԻՆ

Բոլ Հրեան փախցնելէն ետք՝ Բոպէսի մօտենալով ըսաւ.

—Սա աղարակին մէջը գտնուողները զբաղեցուր, ես Օր. Բիտտային խօսելիք ունիմ։ Պէտք է որ դուն դաղտնիներու վրայ գիտցած պատմութիւններդ պատմես, որպէս զի մեղմով չզբաղին։

—Շատ աղէկ, ըսաւ, Բոպէր, հիմա կը տեսնես։

Խօսակցութիւնը դարձեալ դարձաւ առիւծներու վրայ, եւ Մօրալէզ որ իր գործերուն խղճալի վիճակին տուած էր խելքը միտքը, կամաց կամաց քնացաւ։ Դէշ ըրաւ սակայն, որովհետեւ Բոպէր չատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ կու տար, քանի որ ինք ալ ժամանակին առիւծներու ետեւէն բաւական ինկած էր։

—Պարոն Բոպէր, ինչպէ՞ս այդ առիւծը ձիաւորին չկրցաւ հասնիլ։ կը հարցնէր Օր. Բագուիդա։

—Ոչ, օրիորդ, ըսաւ նախկին զուաւը, առիւծը վիթխարի ոստումներ կ'ընէ թէեւ բայց կանոնաւոր կերպով չկրնար վազել Բառատրոի վազող ձի մը բռնել գրեթէ անկարելի է անոր համար։ Երբ արաբ ձիաւորները առիւծը տափարակ դաշտի մը մէջ ձգեն, առանց վտանգի եւ դիւրութեամբ գլուխ կ'ելլեն անոր հետ։ Գնդակներով առիւծը կը ծակծկեն, միշտ սակայն անոր ոստումի սահմանաչափէն հեռու պահելով ինքզինքնին։

—Եւ դուք կը պնդէք թէ, ըսաւ Սպանիացի մը, առիւծը որսալու լաւագոյն միջոցը ձիով եւ բազմութեամբ որսա՞լն է թէ թաքչելով եւ միայնակ։

—Այո, ըսաւ Բոպէր, քանի մը ձիաւորներ երբ մրնան՝ աւելի հաւանականութիւն ունին առիւծը սպաննելու, քան երբ հետիոտն ըլլան, որ ատեն իրարու շարժումներու արգելք կ'ըլլան։ Այս կէսը ինծի հասկցուց նոյն ինքն ժիւլ ժէրար երբ դեռ պարզ զինուոր էր, թէեւ երրորդ առիւծն էր որ կը սպաննէր։

Առիւծը կ'որսացուի նաեւ հողին մէջ փոսեր փորելով, որոնց բերանը կը ծածկեն խոխներով, տերեւներով եւ հողով։ Բայց հոն ինկած առիւծը եթէ էգ ունի, իր մռնչիւններով իմաց կու տայ անոր, եւ այն ատեն էգը, իր կորիւններով օգնութեան կը փութայ բանտարկեալ առիւծին։ Իմ դտնուած բանակետղէս քիչ հեռու գիշեր մը ատանկ ծուղակ մը լարեր էին. առիւծ մը մէջը ինկած ըլլալով, հեռուեալ առուս արաբները եկան առիւծը սպաննելու հրացանի հարուածներով։ Հազիւ թէ փոսին շուրջը հաւաքուած էին, իրենց ետեւի կողմէն մռնչիւն մը լսեցին, ուրիշ մռնչիւն մը ձախէն, երրորդ մըն ալ աջէն. թշուառները բոլորովին պաշարուած էին բանտարկեալին ընտանիքի անդամներէն, որոնք սոսկալի սպանդ մը ըրին։ Որսորդներէն տասը հոգիի չափ յօշոտուեցան, իսկ մնացեալները թէեւ կրցին փախչիլ, բայց զարհուրելի կերպով անդամատուած էին։ Այս ընելէն վերջ, էգը իր ճիրաններով սկսաւ փոսէն դէպի վար հարթ ճամբայ մը բանալ, իր ճիրաններով հողը փորելով, ուսկից արուն կրցաւ դուրս ելլել։ Հազիւ թէ առիւծը դուրս ելած էր, ուղղակի այդ որսորդներուն գիւղին վրայ յարձակեցաւ եւ ամբոխներուն մէջ ոչխար մը, կով մը չի թողուց։ Բարեբաղդաբար գիւղին բնակիչները ժամանակին կծիկը դրած էին։

—Լսած եմ որ, ըսաւ Սպանիացի մը, առիւծները չեն սիրեր սեւ մորթներ։

—Երբ առիւծ մը պաշարուի որսորդներէ, նախ կը յարձակի առաջին հրացանը քաշողին վրայ եւ կամ անոր որ միւսներուն կը հրամայէ։ Բայց երբ այն խումբին մէջ սեւամորթ մը գտնուի նախամեծար կը համարի էն առաջ անոր վրայ յարձակիլ։

—Ինչո՞ւ համար, հարցուց Բագուիտա։

—Յայտնի չէ։ Խափիկներն ալ զգացած են այդ կէսը եւ կ'ըսեն թէ առիւծը դիրենք սատանայ կը կարծէ։

—Բայց ծառերու վրայ ելլելով առիւծը սպաննելը լաւագոյն միջոցը չէ՞ հարցուց Բագուիտա։

—Այդ ալ փորձուած է, ըսաւ նախկին զուաւը։ Պատմեմ մանկ որէք։ Քիչ տանէ ի վեր Ափրիկէ հասած գունդի մը մէջ յիմնապետ մը կար որ խիստ կը փափաքէր առիւծ որսալ։ Յիմնապետին յանձնուեցան յիսուն հոգի որոնց հետ փայտ կտրելու պայման ունէր մօտակայ անտառէ մը, ուր առիւծ մը կը բնակէր։ Յիմնապետը այծ մը առնելով անտառ մտաւ եւ իր մարդիկը հանեց խիստ բարձր ծառերու վրայ, որոնց ատորոտէն կը հոսէր դեռատակ մը, ուսկից առիւծը կու գար ջուր խմելու։ Այծը իրր խայծ՝ ծառի մը կոճղին կապեցին։ Յիմնապետը բոլոր պատրաստութիւնները տեսնելէ վերջ ելաւ ծառի մը վրան եւ հրամայեց իր մարդոց բնաւ հրացան չքաշել առանց իր հրամանին։ Ամէն ոք իր ծխամարմը լեցուց եւ սկսաւ ծխել։ Առիւծը՝ որ ճիւղերուն մէջէն ծխամարմերու լոյսը տեսած էր՝ կռահելով որ արտասովոր բան մը կայ անտառին մէջ, անմիջապէս հոն դիմելով մինչեւ ծառերուն ստորոտը յառաջացաւ եւ սոսկալի մռնչիւն մը արձակեց, ապա իր սպառնալից նայուածքը պտտցուց ճիւղէ ճիւղ։ Յիմնապետը վախէն փայտ կտրած՝ իր գտնուած ճիւղին վրայ մարեցաւ, տասը հոգիի չափ ալ վախերնուն հրացանը ձեռքերնուն վար ձգեցին։ Տասնապետ մը ծառէն վար գլորեցաւ. ամէնէն քաջին ակռաներն իսկ սկսան կատկատիլ մինչ փախուկին մէկն ալ սկսաւ գող կա՞յ, պոռալ։

(Շարունակելի)